

İlköğretim Öğretmenlerinin Sekiz Yıllık Eğitime İlişkin Beklenti, Sorun ve Önerileri

Asude BİLGİN*
Aynur OKSAL**

ÖZET

Bu çalışma ilköğretim öğretmenlerinin sekiz yıllık zorunlu eğitime ilişkin beklenti, sorun ve önerilerini anlamak ve bunların sekiz yıllık eğitimin temel ilkeleriyle örtüşen ve ayrışan noktalarını saptamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla Bursa ilinden 150 ilköğretim öğretmenine kağıt-kalem yöntemiyle beklenti, sorun ve önerileri sorulmuştur.

Sonuçlar pek çok noktadan temel ilkelerle beklenti, sorun ve önerilerin kesiştiğini ancak öğretmenlerin özellikle üzerinde durduğu bir konuya dikkat çekilmesi gerektiğini ortaya koymuştur: Müfredat programının yoğunluğunun azaltılması.

Anahtar Sözcükler: Temel Eğitim, öğretmen, eğitim programları.

SUMMARY

The Expectations Problems And Proposals of Primary School teachers About Eight Years of Obligatory Education

This study intended to investigate the expectations, problems and proposals of primary education teachers related to the eight years of obligatory education and to compare these with the basic principles of the primary education by eight years. By means of paper and pencil, 150 primary school teachers of Bursa were asked about their expectations, problems and proposals. Results showed that they coincide with the basic

* Yrd. Doç. Dr.; Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi
** Yrd. Doç. Dr.; Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi

BEKLENTİLER

Tepki Sıklığı

1) Ders programlarının yoğunluğunun azaltılması	103
2) Sınıf geçme yönetmenliğinin gözden geçirilmesi	81
3) Disiplin kurulu yönetmenliğinin yaptırım gücünün artırılması	46
4) Rehberlik hizmetlerinin gerçekleştirilmesi	35
5) Sosyal etkinlik çalışmaları yapılması	35
6) Personel dağılımının iyi yapılması	35
7) Fiziki ortamın düzenlenmesi	35
8) Öğretmen yetiştirme kalitesinin yükseltilmesi	12
9) Branş öğretmenliğinin nitelikli hale gelmesi	23
10) Hizmet içi eğitime önem verilmesi	12
11) Bilgisayar teknolojisine geçiş	11
12) Birleştirilmiş sınıf uygulamasına son verilmesi	10
13) Yabancı dil eğitiminin ikinci sınıfa alınması	9

SORUNLAR

1) Sınıfların çok kalabalık olması	46
2) Yeterli araç-gereçin bulunamaması, fiziki ortamın yetersizliği	46
3) Bilgide yetersiz öğrencinin birşey bilmeden geçmesi	45
4) Kaliteli öğretmen sorunu, branş öğretmeninin olmayışı	35
5) Müfredat programı çok yüklü olması	35
6) Rehberlik hizmetlerinin yetersizliği	34
7) Disiplin kurulunun gücünün olmaması	34
8) Personel yetersizliği	15
9) Öğretmenlerin kimi okullarda yığılması, kimisinde ise derslerin boş geçmesi	12
10) Öğrencinin ders dışı etkinliklere yeteri kadar zamanı olmaması, sosyal beceriler kazanamaması	11
11) Taşınmalı sistemle gelen öğrenciler ile diğer öğrenciler arasındaki seviye farkı	5
12) Öğretmenin rehberlik işinin çok artması	5
13) Yönetmeliklerdeki sorunlar	3
14) Öğretmenlerin maddi durumlarının kötülüğü	3
15) Sabah giriş ve akşam çıkış saatlerinin küçük çocuklara uygun olmaması	1
16) Her öğrenciye aynı uygulamanın yapılması	1

ÖNERİLER

1) Disiplin kurulu etkin olsun	69
2) Müfredat programlarının yoğunluğu azaltılsın	35
3) Fiziki ortam iyileştirilsin	35
4) Hizmet içi eğitim düzenlenip kalite artırılsın	35
5) Sınıf geçme notu yükseltılsın, sınıfa kalma olsun	35
6) Rehberlik hizmetleri yeterli kişilerce yürütülsün	23
7) Öğretmen açığı kapatılsın	12
8) Ekonomik açıdan yetersiz olan okullara ihtiyaçları saptanıp bakanlık desteği sağlansın.	11
9) Kırsal alanlarda merkezi yetiştirme Yatılı ilköğretim Bölge Okulları (YİB.O) kurulsun	11
10) 3. seviye sınıfları kapatılsın	5
11) Ek okul 2 ve 3'le sınıfları di' kapatılsın	-
12) Orta I barajı olsun	3
13) Her okulda rehberlik di' hizmetleri olsun	-
14) Ek ders ücretleri artırılsın. Bilyeçer motivasyon artacaktır.	3
15) 8. sınıf bilimsel verilerle dayanarak yetiştirme sınıfı olsun	2
16) Öğrenci sayıları fazla sınıflar açılarak azaltılsın	2
17) Öğretmen sayıları azaltılsın.	2

TARTIŞMA

Öğretmenleri sınavları için görüşleri kaliteli öğretmen yetiştirme sorunlarının çözülmesine katkıda bulunmaktadır. Tüm bu noktaları dikkate alınarak, öğretmen yetiştirme belirli ölçütlere dayanan bir ve düzenlenerek bir dikkatle ele alınması gereği ortaya çıkmaktadır. 1996 yılında Yüksek Öğrenim Kurumu ve Milli Eğitim Bakanlığı ortak bir çalışma ile ilköğretim öğretmen ihtiyacı doğrultusunda Eğitim Fakültelerinin öğretmen yetiştirme programlarını yeniden düzenleme kararı almıştır. Yeni düzenleme ile okul öncesi ve ilköğretim alanlarında kısa sürede ciddi öğrenci artışı beklenmektedir. Ancak artan öğrenci sayıları, bina, derslik, laboratuvar ve öğretim elemanı ihtiyacını da beraberinde getirmektedir. Bu durumun giderilmesinde eğitim-öğretim kalitesini önemli ölçüde etkileyecektir.

Yeni düzenleme Eğitim Fakültelerindeki bölüm yapılanmasını, Milli Eğitim Sistemimizdeki okul yapılanmasına paralel hale getirerek, yan alan

uygulamasına yer vermektedir (Fen Bilgisi, Matematik, Türkçe ve Sosyal Bilgiler). Ancak yan alanlarda öğretime yönelik eğitim verecek öğretim elemanlarının nicelik ve nitelik açısından yetersizliği, aday öğretmenlerin ilköğretim ikinci kademede söz konusu alan dersleri öğretmekte yetersiz kalacakları gerçeğini beraberinde getirmektedir.

Yeni düzenleme ile öğretmen yetiştirme lisans programları, alan öğretim yöntemlerini ve öğretmenlik uygulamasını ön plana çıkartmaktadır. Adayların sınıf içi uygulamalar yoluyla öğretmenlik becerisi ve deneyimi kazanması amaçlanmaktadır. Öğretmenlik uygulamasının ön plana çıkartılmış olması yeni düzenlemede gözle görülür bir gelişme göstermektedir. Özellikle öğretmenlik mesleğini sevdirmeye açısından... Ancak okul-fakülte işbirliğinin sağlanması için yapılan çalışmaların çok ciddi bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir. Uygulamalar, öğretmen yetiştirme sadece akademik bir öğretim değil aynı zamanda, pratik meslek bilgi ve becerilerinin kazanılması süreci olduğunu ortaya koymaktadır.

Yeni düzenlemelerin gerçekçi hedefleri yakalayabilmesi için öğretmen eğitiminde yetki ve sorumlulukları açıkça belirlenmiş bir otoritenin (M.E.B., YÖK, ya da yarı bağımsız birimler) standartları saptayıp (nitelikli öğretmen standartları) bu standartlar çerçevesinde öğretmen yetiştirme etkinliklerine yönelik hizmetleri yeterlilik ve nitelik açısından değerlendirmesi gerekmektedir.

Değerlendirmenin sağlıklı olabilmesi için:

-Eğitim Fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının nitelikli öğretmen yetiştirmede yeterliliklerine ilişkin standartların belirlenmesi.

-Öğretmen yetiştirme programlarında okutulacak derslerin ve içeriklerin yine standartlar yoluyla belirlenmesi.

-Her öğretime bulunması gereken yeterliliklere göre program geliştirme çalışmaları yapmak.

-Fakülteler arasındaki öğretmen yetiştirme programlarındaki çeşitliliği ortadan kaldırmak için, programlarda bulunması gereken dersler ve bu dersler için performans ölçütleri belirlemek.

Beklentilere ilişkin görüşler özel bir önem taşımaktadır. Çünkü sistemin içinde bulunan ve sorunları bizzat yaşayan öğretmenlerin beklentilerini en gerçek ve güncel olanlar biçiminde kabullenmek zorunda olmalıyız. Bu arada ilginç bir bulgu da öğretmen maaşlarının artırılmasına ilişkin beklentinin 17. Sırada yer almasıdır. Öğretmenlerin kendilerine ilişkin beklentilerine son sıralarda yer vermeleri onların sekiz yıllık eğitime olan inançlarını yansıması açısından yorumlandığında sevindiricidir.

Öğretmenlerin geleceğe yönelik önerileri ise sekiz yıllık temel eğitimin temel ilkeleriyle sınıf mevcutlarının azaltılması, fiziki ortamın iyileştirilmesi,

Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının açılması, maddi olanakları olmayan öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılanması, bilgisayar destekli eğitim geçilmesi, ilköğretim kademesinde en az bir yabancı dilin öğretilmesi maddelerinde örtüşmektedir. Bunların dışında öğretmenlerin güçlü bir biçimde vurguladıkları en önemli öneri ve beklenti müfredat programındaki yoğunluğun azaltılmasıdır. Bu istek aşırı yerine yöntem öğretimini amaçlayan çağdaş eğitim sloganıyla da tutarlıdır. Rehberlik hizmetlerine ağırlık verilmesi, hizmet içi eğitimin güçlendirilmesi, sınıf geçme ölçütlerinin yükseltilmesi ve disiplin yönetmeliğindeki sorunlar öğretmenlerin dikkat edilmesini önerdiği diğer önemli konulardır.

Bu çalışma sadece bir ön araştırmaya niteliğindedir. Ancak bundan sonra gerçekleştirilecek cümlü ve kapsamlı çalışmalarla alanın içinde uğraş veren öğretmenlerin yaşadıkları eğitim sıkıntılarına ışık tutabilir, böylece sekiz yıllık zorunlu eğitim amacına ulaşabilir.

KAYNAKLAR

1. "Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitim" T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı.